KFV-forskaren

Medlemsblad för Katrineholm-Flen-Vingåker Släktforskarförening

Nr 1 April 2020

I detta nummer av KFV-forskaren får vi läsa om Nyköpings hospital och samhällets ansvar för människor med vad vi idag benämner variationshinder. Här får vi veta hur det var för 200 år sedan.

Flera av föreningens medlemmar har bidragit med berättelser ur sin privata forskning.

I Vingåker bildades tidigt en mormonförsamling och vi får veta mer om några som lämnade kommunen och reste till Utha i USA.

Ur innehållet:

Ordföranden har ordet	2
40 årsjubileum	3
DNA-kurs med Peter Sjölund	3
Anna Carin Lorentzon i Lerbo	4
Nyköpings hospital	6
Farfar var inte Gud bästa barn	6
Fotade skolböcker i Vingåker	6
Människan bakom hospitalsjonet	7
Har du anor i arkiven på hospitalen?	8
Mormoner i Vingåker	8
Överraskande fynd i tidningen Släkt-historia	10
Fakta om Digitalt museum	11
Nya medlemmar	12
Program för 2020	12

KFV Släktforskarförening

Styrelseledamöter:

Christer Uddin, ordförande	070-848 66 25
Eivor Grafsund, vice ordförande	070-769 25 57
Stefan Gustafsson, sekreterare, layout KFV-Forskaren	070-952 78 87
Anders Nilsson, vice sekreterare	070-609 21 72
Lennart Karman, kassör	073-756 88 55
Anne-Marie Lindblad, vice kassör, redaktör	070-603 31 01
Britt-Marie Skoog Blomberg	070-812 19 67

Suppleanter:

Inger Andersson	070-224 50 19
Marita Andersson	070-211 30 14

Valberedningens sammankallande:

Inger Andersson	070-224 50 19

Revisorer:

Roland Elfving	076-195 34 27
Sten König	076–174 75 99

Redaktör och sammankallande:

Anne-Marie Lindblad

Programkommitténs sammankallande:

Eivor Grafsund

Föreningens adress:

Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

E-post: info.kfvslakt@gmail.com

Hemsida: www.kfvslakt.se

Avgifter och konton:

Medlemsavgift 2020	
Enskild:	210 kr/år
Familj:	235 kr/år
Bankgiro:	5049-6694
Swish	1230631218
Organisationsnr:	802417-3638

Få tidningen digitalt

Meddela redaktionen om du vill ha tidningen digitalt med mejl istället för på papper. Då slipper vi dyra portokostnader.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Ordföranden har ordet

Det har väl inte lyckats undgått någon att vi i världen har drabbats av ett virus som benämns Corona. För oss som är något äldre, innebär detta att de styrande föreslår oss vissa restriktioner som ibland kan vara svåra att hålla.

Alla drabbas på ett eller annat sätt av samhällets åtgärder för att bromsa denna virusframfart. Så även vi inom föreningslivet med inställda eller avbokade träffar av olika slag, det som gällde i går gäller inte i dag. Inom vår förening försöker vi ändå få verksamheten att gå runt. Vissa saker skjuts på framtiden, andra går att lösa via sociala medier och telefon. Vad som är viktigt är att medlemmarna håller sig uppdaterade via hemsidan och där ser om något förändras i tid och rum. (www.kfvslakt.se).

Föreningen fyller i år 40 år, vad tiden går! Detta tänkte vi manifestera på olika sätt, programmet är inte klart ännu och så har vi detta virus att ta hänsyn till, se därför noga på hemsidan vad som händer.

Föreningen har också genomfört ett årsmöte, vilket avlöpte utan problem, som vanligt väl förberett. Tyvärr lämnade Pia Wistrand sitt uppdrag som hon skött med bravur. In kom istället Britt-Marie Skoog Blomberg som varit med tidigare och visat sin kapacitet. Vi fick två avgångar i valberedningen - Arne Westberg, en klippa som varit med länge och Åke Andersson, en annan långtradare som nu ersattes av en nygammal styrelsemedlem, Viola Marton.

Lev väl där ute i Coronatider så ses vi så småningom.

Christer Uddin
ordförande

Ny adress eller mejladress?

Meddela föreningen din nya adress så att du inte missar någon information från oss.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Nästa nummer

Kommer i oktober 2020.

Inlämnade bidrag

Redaktionen välkomnar artiklar och berättelser till tidningen och förbehåller sig rätten att välja bland bidragen samt att redigera texten för att få plats.

1980 – 2020

Släktforskningen i Katrineholm Flen och Vingåker firar 40 år!

Lite historia

Södermanlands Släktforskarförening bildades år 1971 för att främja släktforskning genom utbildning, föredrag och studiebesök.

1980 bildades i Katrineholm en släktforskarklubb med 34 släktforskare med Katrineholm, Flen och Vingåker som sitt område.

1987 blev klubben medlem i Sveriges Släktforskarförbund och när Södermanlands Släktforskarförening avvecklades blev klubbarna fristående föreningar och **Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening bildades 1996**.

Samarbete har vi idag med föreningarna i Eskilstuna-Strängnäs, Nyköping-Oxelösund och även Östgöta genealogiska förening i Norrköping samt Dis-Filbyter.

Numera sker den största delen av forskningen i hemmets lugna vrå framför datorerna. Kyrkböckerna finns i olika sökmotorer som dock är i abonnemangsform.

Många av föreningens erfarna släktforskare har lett studiecirklar som anordnats av studieförbunden i regionen. Det har gett många intresserade en bra start som släktforskare och gett föreningen många nya medlemmar.

Föreläsningar och resor till för forskare intressanta platser har förekommit under åren. Även våra landsarkiv i närheten har fått besök av forskare från vår förening.

De senaste årens ordföranden har varit Olof Danielsson, Christer Forss, Åke Spets, Bengt Hurtig och vår nuvarande ordförande Christer Uddin.

Extra satsningar under 2020

Med anledning av jubileet satsar vi lite extra på programaktiviteterna under året. Läs om programmen på sista sidan. På grund av den pågående coronapandemin kan programmet komma att förändras.

DNA-kurs med Peter Sjölund i oktober

Sörmlands Sparbank

Intresset för att utveckla sin forskning med hjälp av DNA har ökat stort de senaste åren.

Landets störste på området, Peter Sjölund, kommer till Katrineholm den **14 oktober** för att hålla en heldagskurs i DNA. Du får lära dig vad du skall göra efter att ha gjort testet och hur du går vidare. Det blir genomgång och övningar på eget material. Du får det extra som behövs för att hitta rätt släktingar bland alla träffar.

Vi har fått ekonomiskt bidrag för kursen av **Sörmlands Sparbank.** Föreningen bidrar också och därför är priset subventionerat till 500 kr för medlemmar i vår förening och 800 kr för icke medlemmar. I priset ingår arbetsmaterial kaffe med tillbehör och lunch.

Anmäl dig redan nu på vår mejl info.kfvslakt@gmail.com. Antalet platser är begränsat.

Ta med egen dator.

Några av de ämnen som tas upp under kursen:

- Hur vi ärver vårt DNA genom generationerna.
- Hur man kan se släktskapen i vårt DNA.
- Hur du läser och tolkar matchningslista.
- Hur du läser och använder kromosomvisaren för att undersöka dina matchningar.
- Hur man ser skillnaden på riktiga släktingar och "falska" DNA matchningar.
- Varför du inte alltid kan hitta en släktkoppling till dina DNA matchningar.
- Nyttan av att testa flera nära släktingar.
- Vilka verktyg det finns att använda på nätet för att utforska ditt DNA-resultat.
- Triangulering, vad det är och hur du kan använda DNA-resultatet för att verifiera din forskning.

På trappan där min mormors mormors far suttit

Anna Carin Lorentzon i Lerbo började släktforska för fem år sedan, inspirerad av en kollega på jobbet. Genom att följa släkten tillbaka på sin mammas sida gör hon en fantastisk upptäckt som knyter ihop början av 1800-talet med nutiden.

Anna Carin är medlem i vår förening och delar här med sig av sin forskning och ger exempel på vilka insikter släktforskningen kan ge. Redaktionen tar tacksamt emot fler berättelser från våra medlemmar.

Min släktforskning har främst handlat om släkten på min mor Britta Lorentzons sida. Mina morföräldrar dog innan jag föddes men jag hörde berättas om att min mormors föräldrar var änka resp. änkling med ett eller två barn var när de gifte sig. Fadern var knekt. Tillsammans fick de flera barn men knekten dog när barnen fortfarande var små. Min moster Greta Moche berättade att hennes mormor Wilhelmina hade jordgubbar i trädgården vid Stensäter, mycket ovanligt bland ”vanligt folk” på den tiden. För fem år sedan fick jag en ny kollega som inspirerade mig att börja släktforska. Naturligtvis ville jag då följa upp historien om mormors föräldrar och se om den stämde.

Anna Carin Lorentzon sitter på trappan vid sitt torp Hvalstahus och känner historiens vingslag. Foto: Privat

Mormor Elin Lindvall föddes 1885 som det näst yngsta barnet till Wilhelmina och Pehr August Lindvall vid Skarpåkers W soldattorp 522 i Runtuna. Fadern dog när hon var tolv år. Så långt stämde berättelsen.

Jag ville veta mer och fortsatte att gräva. Wilhelmina hade ett oäkta barn och bodde vid barnets födelse hos sina föräldrar vid Skarpåkers Ö soldattorp 521. Pehr August Lindvall hade varit gift och hade fyra barn. Hustrun dog när det fjärde barnet föddes och barnet dog innan ettårsdagen. Wilhelminas barn föddes ungefär samtidigt som Pehr Augusts fjärde barn och eftersom de bodde i varsitt soldattorp som hörde till Skarpåker kan jag tänka mig att Wilhelmina fick amma även Pehr Augusts moderlösa barn. De gifte sig och fick fem gemensamma barn innan han dog. Efter makens död flyttade Wilhelmina till sin far och tog hand om honom vid Stensäter nära Skarpåkers Ö soldattorp 521. Wilhelmina bodde kvar där till sin död 1919. Historien jag hört sedan barndomen var alltså sann men mer tragisk.

Pehr August var son till båtsmannen Carl Petter Torp och Johanna Ersdotter vid Tuna Timmergata. Jag har forskat en del på den sidan också men det var något som drog på Wilhelminas sida.

Mormorsmor Wilhelmina föddes 1850 på ett soldattorp i Spelvik som näst äldsta barn till Brita Cajsa Gabrielsdotter och Johan August Gunnar. Även de fick fem barn men Brita Cajsa hade två oäkta barn innan giftermålet. Ett av dem dog tidigt men det andra barnet ingick i den nya familjen. Johan August Gunnar föddes på Qvedby soldattorp 524 i Runtuna och blev sedan själv soldat på flera ställen, Hällstugan 537 i Spelvik och så Skarpåkers Ö soldattorp 521 i Runtuna. Britta Cajsa och Johan August fick över 40 år tillsammans som gifta.

När jag upptäckte namnet Brita Cajsa blev jag glad och kände bandet till tidigare generationer. Min mamma hette Brita och min pappa kallade mig för Cajsa! Varken Brita eller Cajsa (Carin) fanns i släkten vad vi visste, men här var hon nu, Brita Cajsa!

Mormors mormor Brita Cajsa föddes i januari 1819 i V Vingåker och nu blev det ännu roligare att släktforska eftersom min svärfar kom från Vingåker. Tyvärr är både föräldrar och svärföräldrar borta så jag kunde inte berätta detta.

Jag fortsatte att leta i kyrkböckerna och eftersom jag inte gått någon kurs utan bara haft min kollega till hjälp tog det sin tid. Jag hittade i alla fall Brita Cajsas far och mor och var de bott i Vingåker och när de gift sig. Fadern hette Gabriel Gabrielsson och var son till soldaten Gabriel Täpplind vid Säfsta soldattorp. När Brita Cajsa var ett halvår fick fadern Gabriel flyttintyg till Sköldinge.

Ännu en koppling, min svärfar flyttade som ung med sina föräldrar till Sköldinge där de köpte en gård. Min man har växt upp på den gården!

Tyvärr stötte jag här på patrull i forskningen eftersom inflyttningslängderna i Sköldinge börjar 1826 och Gabriel kom flyttande med sin familj 1819. Vi bor i Lerbo och Sköldinge-Lerbo hembygds-

förening ger varje år ut årsskrift med olika teman. Vi har sparat alla och ett år var temat soldattorp i Sköldinge. Jag bläddrade i den för det kunde ju tänkas att Gabriel blivit soldat som sin far. Den ende soldaten som flyttade in 1819 hette Gabriel Bratt och kom från Vingåker. Det var ”min” Gabriel som blivit antagen som soldat och fått namnet Bratt! Han kom till Hvalstahus soldattorp 337. Under tiden där fick Gabriel och hustrun Catharina Nilsdotter fyra barn till. Efter tio år som soldat råkade han ut för ”bråck vid GM på Ladugårdsgärde”, fick avsked och lämnade Hvalstahus.

Historien tar inte slut där: Gården min svärfar ägde hette Hvalsta och när han sålde den styckades det tillhörande soldattorpet av för att min man och hans bror skulle ha kvar en del av gården. Torpet heter Hvalstahus 337! Bröderna hade det uthyrt under flera år men bestämde sig 2013 för att själva ta hand om det. Jag övertog min svågers del och började samtidigt med min släktforskning och upptäckte allt detta. Min mans familj har ägt gården och äger fortfarande torpet men det är min släkt som har bott i torpet!

Soldattorp i Spelvik Foto: SLM A8-167

När jag sitter på trappen och tittar ut svindlar tanken. För snart 200 år sedan kom mormors mormors far Gabriel och hans familj dit. Jag hoppas att Gabriel och Catharina någon gång hade tid och ork att sitta där tillsammans och se det vackra. Men med tanke på att de bodde där med fem barn och även Catharinas mor tror jag att de hade nog med att få det dagliga livet att gå ihop för att ge alla mat och kläder. Nu försöker jag att vårda torpet på bästa sätt men sitter ofta på trappen och njuter åt dem också!

Jag har fortsatt med min släktforskning men känner att det egentligen räckte med att för fem år sedan hitta länken tillbaka till Brita Cajsa, Gabriel och Hvalstahus!

Anna Carin Lorentzon, uppvuxen i Nyköping

Medlem i Katrineholm-Flen-Vingåkers släktforskarförening

ArkivDigital

Din nyckel till historisk kunskap

Inställt på grund av Corona-pandemin!

Vad hittar jag i Arkiv Digital?

~~**21 april på ABF i Katrineholm klockan 18.00 – 19.30**~~

Arkiv Digital erbjuder oss släktforskare tillgång till många intressanta arkiv och register. De utvecklar hela tiden nya områden och nu får vi möjlighet att få reda på det nya och mer om deras produkter.

Niklas Hertzman från Arkiv Digital visar senaste nytt på ABF i Katrineholm den 21 april och tipsar om hur du gör för att hitta det du behöver.

Läs mer om föreningens aktiviteter på hemsidan och sista sidan.

Nyköpings Hospital

Samhällets ansvar för fattiga, sjuka och gamla har sett olika ut genom historien. Anne-Marie Lindblad, tidningens redaktör, har tittat närmare på det och sammanställt intressant läsning. Det handlar bland annat om Nyköpings hospital med anor från 1400-talet och som avvecklades på 1970-talet.

Nyköpings hospital har anor från början av 1400-talet. Under medeltiden fanns Helgeandshus och hospital. Det var länge klostrens och kyrkans ansvar att ta hand om sjuka och andra behövande. Helgeandshusen var medeltidens sociala inrättning för att ta hand om sjuka, fattiga och äldre. Efter reformationen kom hospitalen i statlig regi. De hade från början ett mycket blandat klientel; sinnessjuka, kroppsligt sjuka, fattiga, senila och barn.

På 1700-talet beslutades att hospitalen bara skulle vara för sinnessjuka och obotligt och smittsamt sjuka. Allt eftersom blev hospitalen renodlade sinnesslöanstalter. Nyköpings hospital var ett av landets första rikshospital. Idag finns inga av de äldre byggnaderna kvar. De brann ner 1719 då ryssarna kom och satte eld på staden.

Dagens stenbyggnad, även kallad Tempelmanska huset efter arkitekt Olof Samuel Tempelman, uppfördes år 1799 på näst intill samma plats som ett äldre hospital. De sjuka som levde här kategoriserades efter olika former av sinnessjukdomar som exempelvis ursinne, tungsinne, vansinne, förryckthet, svagsinthet, fånighet, allmän förlamning, fallandesot. År 1861 var svagsinthet, ursinne och fånighet de mest förekommande diagnoserna. Vårdmetoderna var ofta grymma. En inspektion från 1853 berättar att vissa av de intagna förvarades i burar. Fotbojor av järn var fortfarande i bruk. En del var bundna till sängarna i de stora sovsalarna. Genom åren har man kallat sjukhusen som tog hand om de psykiskt sjuka vid olika namn. Länge hette det Hospital vilket ersattes av Sinnessjukhus 1929. Från och med 1958 kallades inrättningarna för Mentalsjukhus.

Mängder av dokumentation har försvunnit i någon av de bränder som härjat i staden. Nedan följer ett axplock ur en patientrulla som påträffats och som omfattar perioden maj till maj 1786 - 1787. Hela rullan redovisar 48 patienter som är intagna under perioden 1738 - 1787. Åldersangivelsen motsvarar vederbörandes ålder vid utskrivningen, om de skrevs ut. Av de 48 patienter som finns i rullan hade tre skrivits ut under 1786 och två under 1787. De var kanske så att hospitalet närmast varit en försörjningsinrättning och förvaringsdepå under många år, kanske sekler.

Från och med 1783 intas inte längre någon patient som inte går att hänföra till gruppen mentalt sjuka eller -handikappade. Innan dess upptar förteckningen en blandning av blinda, ofärdiga, fåniga – och så vidare. Man härbärgerade således obotliga kroppssjuka och handikappade i en miljö där de egentligen inte hörde hemma.

De som skrivits ut under 1786 var pigorna Ingeborg Larsdotter, pigan Anna Bergman och contoirs skrifwaren Claes Brandt. Här kan man notera att de båda pigorna skrivits in som barn och Ingeborg Larsdotter hade en vistelsetid på 49 år! Skälen till att de skrivits in som barn anges inte.

1787 skrivs prästerna Sven Bergström och Pehr Melander ut. Intagningsskälet för dem är ”af wila”. Här framgår inte något egentligt skäl till intagningarna och åkommorna kan ha varit av sådan art att man på grund av deras ställning inte velat ange detta. Även pigan Sofia Andersdotter har dock skrivits in av samma skäl, vilket skulle tala emot detta antagande. Sven Bergström hade vistats på anstalten i ungefär 11 år och Pehr Melander i 6, vilket ändock måste betyda att det handlade om allvarligare åkommor.

Det finns också en rulla på ”fattige barn hwilka niutit underhåll i penningar af Nyköping Hospital 1sta Maii 1786 til samma tid 1787” – men det är en annan historia.

Källa

www.Sveriges Radio.se Släktband

www.psykmuseet.se

Nyköpings Hospital och Länslasarett. Från klostervård till landstingsvård, Skriftserie 8, Tommy Eriksson, Landstingarkivet 1991

Hur mår du?

Från melankoli till utbränd. Från tvångströja till psykofarmaka. Från dårhus till öppenvård. En utställning om psykisk ohälsa, förr och idag.

Intressant utställning på Sörmlands museum i Nyköping som ger en bild av psykisk ohälsa från 1600-talet till idag. Den pågår till oktober 2020.

Människan bakom hospitalshjonet

Bakom varje intaget ”hjon” i längden från Nyköpings hospital döljer sig ett antal människoöden. Här följer berättelsen om människorna som på olika sätt kan kopplas till *”soldaten Lindgrens ursinnige hustru från Stora Malm”* som ankom till hospitalet 15 februari 1782. Anne-Marie Lindblad har följt ett sorgligt öde.

Eric Lindgren, soldat Nr 6 vid Båltsnäs (finns ett flertal olika stavningar) föddes i Skedevi 1746. Han blir antagen 1768 som soldat vid Lif kompaniet vid Södermanlands Regemente och gifter sig 17 april 1768 med Ingrid Andersdotter. Hon föddes 22 januari 1730, och är 16 år äldre än Eric. Ingrid är änka efter soldaten Nr 23 Anders Fogell vid Remna rote som avlidit 1766 av lungsot. Hon lämnas med 3 barn, varav av det sista, sonen Jan Olof är född 1763. Eric och Ingrid får tillsammans dottern Ingrid som föds 30 juli 1769. Glädjen blir inte långvarig då Ingrid Andersdotter avlider i ”modersjuka” den 9 februari 1771 och han står åter ensam.

Eric gifter om sig med Carin Nilsdotter som är född 1740 – dock okänt när och var. De får döttrarna Brita Stina 21 januari 1774 och Catharina 10 oktober 1775 båda födda i Stora Malm. Inte heller nu blir glädjen långvarig. I husförhörslängden 1778 - 1787 möter vi för första gången noteringen att Carin Nilsdotter vistas på Nyköping Hospital och samma sak i nästa längd 1788 – 1797.

(Noteringen om hustruns vistelse i Nyköping följer därefter Eric under lång tid hans levnad.) Det finns dock tidigare noteringar om Carin Nilsdotters mående. I ett sockenprotokoll från den 29 oktober 1779 efterfrågar prästen under §3 hur vakthållningen hos soldaten Lindgrens hustru fungerar. Svaret blev att *”en ej allena kan dygnet om uthärda”* så man återgick till att vara två och att ombyte hädanefter skulle ske klockan 12 om dagen.

På sockenstämman den 23 juli 1780 avslutas dagen med att rådgöra om vad man skulle göra med soldaten Lindgrens swagsinta hustru då församlingen beklagade sig över den tunga bevakningen. Det beslutas, efter Högwälborna Fru Friherrinnans och Hofmarskalkinnans medgivande, att hon skulle nedföras till kyrkan och tills vidare härbärgeras i stallkammaren. Pastorn lovade att se till att hon fick ”nödig spisning” så länge hon skulle vistas där, vilket i praktiken innebar att hon skulle vistas i stallkammaren i nästan 7 månader om denna planering fullföljdes. Efter det vet vi bara att hon anländer till hospitalet 1782 och befinner sig där 1787 men inte vad som sedan händer henne.
Eric blir kvar på Båltsnäs, döttrarna har flyttat till Östra Vingåker och Nyköping och han får avsked 1802. 1803 -1807 befinner han sig på Källmogen. Han flyttar vidare till Aspdaln och i längden finns återigen noteringar om hans hustru. Detsamma åren efter. I längden 1813 – 1818 finns förutom noteringar om hustrun även information om att Eric har årligt understöd av krigsmanshuset. Därefter upphör anteckningarna om Carin Nilsdotter. Eric själv är skriven i Stora Malm på Aspdaln fram till 8 juli 1838 då han avlider 92 år gammal av ålderdom, dock ej i Stora Malm, utan i Julita där han även begravs. Då har han så vitt man kan se av olika längder levt utan sin hustru i 56 år.

Intagen	Namn, titel hemort	Ålder
17380101	pigan Ingeborg Larsdotter	56
17480601	pigan Anna Bergman	45
17630101	blinda hattmakarenkan Logren	61
17660701	fånige klockaren Jonas Leufquist	58
17721101	swagsinte drängen Anders Andersson	43
17721201	ofärdige drängen Lars Andersson	47
17760104	af wila prästman Sven Bergström	36
17800630	af wila pigan Sofia Andersdotter från Taxinge skn	37
17810210	klockare enkan Wifströms ursinnige dotter från Wansö	34
17810215	*soldaten Lindgrens ursinninge hustru från Stora Malm*	47
17810316	soldaten Lindgrens galna hustru från Bergshammars skn	57
17811006	af wilan prästman Pehr Melander	45
17811006	gamle och sängliggande Olof Månsson	64
17811006	ursinninge och siukelige Sven Segerberg	42
17811006	fot- och benlöse Lars Larsson	37
17811006	dumber Eric Larsson	28
17811006	blinda Jonas Ersson	28
17830104	fånige drängen Johan från St Malm	27
17850616	sinnessvage betjenten Gabriel Torgbom	53
17850702	i raseri stadde förre extra contoirs skrifwaren Claes Brandt	20
17850718	tråmästaren Keyffers fåniga änka Anna Keyffer	58

Källor

Stora Malms sockenstämmoprotokoll Nr IV 1761-1783 Hilding Hjelmberg. Katrineholms Hembygdsförening. Sörmlands Grafiska 1965/1929

Nyköpings Hospital och Länslasarett. Från klostervård till landstingsvård, Skriftserie 8, Tommy Eriksson, Landstingarkivet 1991

Stora Malms sockens indelta soldater och soldattorp enligt nya indelningsverket, Lars Ekblom och Rune Öhlin. Lindroths Tryckeri Vingåker, 2008

Kyrkoarkiv
Vigsel Ingrid Andersdotter 17680417 Stora Malm (D) C:3 (1727-1764) Bild 1580 / sid 154
Ingrid Andersdotter avlider Stora Malm (D) F:1 (1727-1808) Bild 82 / sid 78
Eric Lindgren avlider Stora Malm (D) F:2 (1809-1860) Bild 48

”Rulla på de hospitalshion hwilka niutit underhåll i detta hospital ifrån 1sta Maii 1786 til samma tid 1787”

Har du anor i arkiven från hospitalen?

För den som tror sig ha en ana i arkiven så är det inte så lätt att hitta dem. Ibland ska man kunna personnumret. Andra gånger måste man veta efternamn, inskrivningsdatum och vilken klinik de låg på. Eftersom det var tabu att prata om psykiskt sjuka i släkter förr är det många som idag inte känner till om deras anfäder eller anmödrar varit patienter på mentalsjukhus.

För den som vet eller tror sig ha anor som tillbringat tid på denna typ av inrättning så har Landsarkivet i Uppsala journaler från Ulleråkers sjukhus, Akademiska sjukhuset i Uppsala, delar av Nyköpings hospital och Samariterhemmets sjukhus. Avseende sekretess så är det 70 års sekretess som gäller enligt Sekretesslagen. Med detta avses sjuttio år efter sista anteckningen i journalen.

Mormoner från Fogelsta i Vingåker emigrerar till Amerika

Ytterligare ett bidrag från en av föreningens medlemmar. Det är Lars Berggren från Julita (?) som ger oss berättelsen om familjen Lars Erik Andersson som utvandrar till Utah i USA på 1880-talet. De var mormoner och tillhörde mormonförsamlingen i Vingåker, en av de första av rörelsens landsortsförsamlingarna i Sverige. Flera medlemmar från församlingen lämnade Sverige och anslöt sig till församlingarna ”over there”.

En emigranthistoria hämtad från ”The history of Bannock County 1893 – 1993 i Idaho USA”.

Historien handlar om familjen Lars Erik Andersson som utvandrar till Richmond, Utah, USA. Familjen utvandrar från Fogelstad i Julita. Den är berättad av dottern Anna Erika Andersson till sin dotter Selma Mathilda Olson och nedtecknad av hennes dotter LaRue Fisher

Anna Charlotta Persson Lars Erik Anderson
Parents of Anna Erika Anderson

Lars Erik Andersson föddes 1834 vid Sjögölet i Floda i en familj med 12 barn. Familjen drev ett jordbruk men fadern gjorde också smides- och snickeriarbeten. Från sin far fick Lars Erik skolning och blev en duktig snickare. Fadern avled när Lars Erik var 21 år och en broder tog över jordbruket. Lars Erik gifter sig när han är 26 år med Anna Charlotta Persson född vid Pålen i Floda 1833 och familjen får 6 barn. Erik Albert, Carl Gustaf, Anna Erika, Augusta Mathilda, Augusta Charlotta och Ellen Carolina. Tre av dessa avlider i unga år, Erik Albert 4 år, Augusta Mathilda 4 år och Augusta Charlotta 2 år gamla. Sonen Carl Gustaf utvandrar 1882 från Floda och bosätter sig i Pittsburg, Pennsylvania USA. Han gifter sig och får 2 barn. Han arbetar som glasblåsare på en glasindustri.

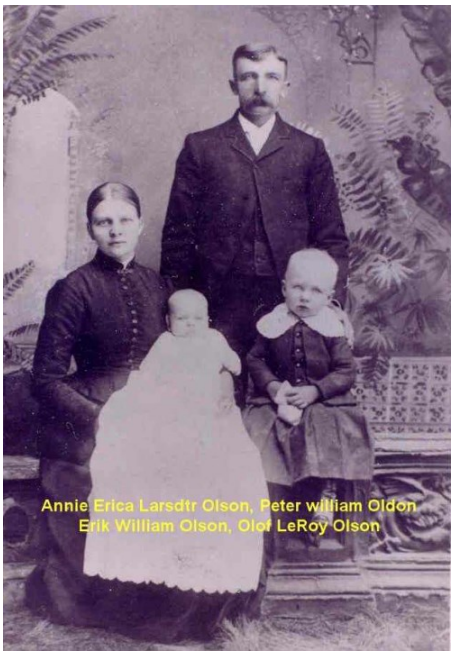
Familjen flyttar 1872 till Fogelstad i Julita där Lars Erik arbetar som dräng.

På sommaren 1879 var det två missionärer från mormonerna som hade mötts i närheten av Fogelstad. Den äldstes namn var Carl H Nordberg och den andres namn var Lars Johansson. Efter sommaren beslöt mina föräldrar att ansluta sig till mormonerna och blev döpta i oktober månad. Då bodde vi på en fin gård med mycket fruktträd framför huset, vägen gick några meter från huset. Det bodde sex familjer i vårt hus, varje familj hade 2 trevliga rum. Under den här tiden lät pappa missionärerna stanna hos oss och hålla predikningar i vårt hem. När prästen fick reda på det lät han arrestera pappa, men godsägaren var en snäll man och gick emellan och tog nästan pappas parti.

Senare i vintermånaden den 26 januari 1882 var en mycket bister kall dag och isen var tjock. Mormonerna hade möte. Den kvällen efter mötet gick vi till en park där vatten rann fram (nedanför Äs säteri i parken fanns en mindre sjö tidigare) och efter att hål huggits i isen under en timme så kunde vi döpa oss.

Jag och Clara König blev döpta. Efter dopet hade vi att gå 1,6 km tillbaks till stället där vi hade mötet och vi blev konfirmerade samma kväll. När de som inte var mormoner fick reda på vad vi gjort, trodde de att vi skulle bli sjuka och dö. Men jag kan vittna om att vi inte ens blev förkylda.

Den äldstes namn var Olof Olsson, han döpte och konfirmerade mig och kort därefter utvandrade han till Amerika och Zion.

Min far var inte rik så vi barn måste hjälpa till, när jag var fjorton så måste jag tjäna piga hos en familj. Som ung måste jag alltid försvara min religion och jag sparade alla pengar jag kunde sedan jag bestämt mig för att emigrera. Min far lyckades med hjälp av min bror och snälla grannar samla ihop tillräckligt med pengar till min resa.

Den 6 juni 1884 lämnade jag mitt hem och mina kära och började min heliga resa. Vi var 28 personer från vår församling. Från Liverpool i England reste vi med SS Arizona. Vi hade en lugn och skön överfart men spänningen var så stor för mig att jag blev sjösjuk. Jag trodde jag skulle dö men så blev det inte. Efter 8 dagar på havet anlände vi till New York, där fick vi gå genom tullen och vårt bagage öppnades och gicks igenom.

Därifrån tog vi oss till järnvägsstationen och vårt tåg. Vi kallade det boskapståget, det var träbänkar att sitta på men vi kunde göra om dem till bra sängar. Resan tog 6 dagar från New York till Ogden, vi kom till Richmond, Utah den 29 juni. Jag möttes av vänner som emigrerat året innan, deras namn var broder och syster John Erikson. De var mycket snälla mot mig och jag stannade hos dem i 2 veckor efter min ankomst. Efter det fick jag arbete hos en familj i Lewiston, Utah. Min lön var 1 dollar och 50 cent i veckan. Jag arbetade för olika familjer till 1886.

Under dessa två år tjänade jag så mycket att jag kunde sända hem pengar till mina föräldrar så de kunde komma hit till Utah. Mina föräldrar kunde nu emigrera till Amerika och kom till Richmond den 14 juli 1886. Det blev en glad återförening med dem och vi var en hel familj igen.

Den 28 oktober samma år gifter jag mig i Logan Tempel med Peter William Olson, vi vigs av aposteln Mariner W Merrill. Peter var uppväxt vid Klockartorp i Österåker och hans far Olof Persson Olsson var den äldste som döpte och konfirmerade sig, de utvandrade 1882. Efter bröllopet flyttade vi till Oxford, Idaho.

Lars Erik och Anna slog sig ner vid kullen där Richmonds begravningsplats nu är belägen. Lars startade ett möbelsnickeri som han var mycket duktig på. Först skapade han ett skåp till aposteln Mariner W Merrill, sedan gjorde han en del arbeten åt Oneida skolan i Preston, Idaho. Han var med och byggde mejeriet i Oxford, Idaho. Båda var mycket engagerade i templet i Logan dit var det minst 16 km som de hade att gå. Där var arbetet med deras avlidna släktingar viktigt.

När Lars Erik blev äldre drabbades han av reumatism så han fick svårare att röra sig så att han började tillbringa mesta tiden i sängen. Det blev nu nödvändigt för dem att flytta till Grant Ward nära Downey, Idaho, där deras yngsta dotter Ellen bodde. Ellen hade gift sig 1898 med John Parley Bright, de ägde och drev en gård. Där lät man bygga ett litet timmerhus nära Ellen så hon kunde hjälpa dem.

Ellen Carolina som såg till att hennes föräldrar kunde utvandra till Amerika.

I åtta år var Lars Erik sängliggandes och passades av sin kära hustru och dotter Ellen. Till sist flyttade Lars och Anna till Virginia Idaho, där bodde nu deras äldre dotter Anna Erika. Här tillbringade de sina sista månader i livet, Lars avled den 5 januari 1923 och Anna följde efter den 25 mars samma år. De är begravda i Downey, Idaho.

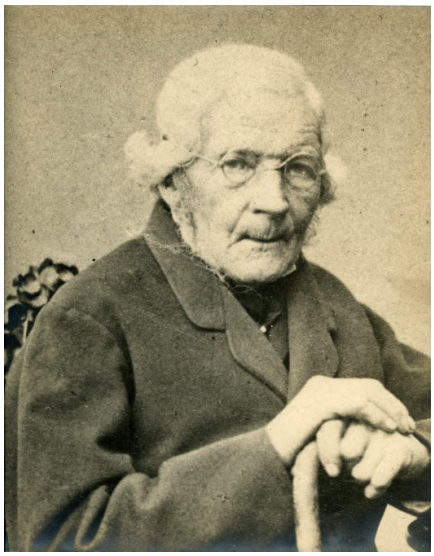
Lars Erik var hederlig och trogen mot sin familj och kyrkan, vid sin patriarkala välsignelse blev han lovad att få sitta vid samma bord som Abraham, Isak och Jakob. Vid sin död hade mor och far två döttrar och 24 barnbarn och deras efterkommande har vuxit till hundratals.

Modifierad 2013 av Darbi Fisher

Översättning Lars Berggren

Överraskande fynd tack vare tidningen Släkt-HISTORIA

Charlotte Börjesson är också medlem i vår förening och delar här med sig av hur hon på olika vägar hittat uppgifter om sin släkt i forum som kanske inte tillhör de vanliga källorna för släktforskare.

Porträtten satt i fotoramar på väggen i Charlottes barndomshem och ingen visste vem de var. Idag vet hon att det är Sven Wallgren och hans hustru Catharina Jonsdotter. Läs hur hon spårade dem och en intressant historia.

Idag finns det många webbsidor att söka i när det gäller släktforskning. Det börjar bli svårt att strukturera och ha koll på vilka sidor som är passande och nytillkomna för ens egen forskning. Då syftar jag på de sidor som inte är publicerade som rena släktforskningssidor av föreningarna och företag. Det är nog dags att göra sig en förteckning med användbara sidor baserat på sin egen släkt och forskning. Då har man lättare att systematiskt söka information och hålla den levande med nya sidor som dyker upp. Det är en tanke som kom över mig när jag helt överraskande hittade namnet på ett porträtt jag har i mitt fotoarkiv. I samband med detta fick jag också se en bild på ett föremål som det berättats om i släkten.

Jag läste notisen för Aktuellt i tidningen Släkt-HISTORIA nr 7/2019 sidan 7. - 12,000 bilder på svensk hemslöjd tagna av Lilli Zickeman finns nu tillgängliga via *digitaltmuseum.se* .
Det jag fastnade för var Digitalt Museum, för det var för något nytt för mig.

Lite bakgrund till mina fynd jag hittade på Digitalt Museum. Jag växte upp med många närstående släktingar och hörde många släkthistorier. En hel del porträtt har jag fått ärva och för några av dem kan jag säga, - De har alltid funnits i mitt barndomshem men vem som är på fotot vet jag inte. Nu är den generationen borta som kunde svara på mina frågor idag. Gissningar har jag många gånger ägnat mig åt men lär bli olösta.

Jag vet att min mor Karin Lindeblad (1927–1992) ägnade mycket tid på 1980-talet åt att forska på vår släktgren Wallgren. Alla hennes dokumenteringar har jag sparat och läst för många år sedan. Släkten Wallgren har jag fortsatt att forskat vidare på genom åren och det är en släktgren som jag fastnat för och återkommer till lite då och då. Några historier om släkten Wallgren som jag hört och läst om, är att vår anfader Sven Wallgren (1785–1876) var trumslagare i det militära. Han var född i Eggby (R).

Det sägs att Sven blev tillfångatagen av fransmän under ett slag i Pommern satt fängslad högt upp i ett torn invid en sjö. Han rymde med trumman på ryggen, hoppade ner i sjön och tog sig till svenska lägret där han mottogs med hedersbetygelse. När han återvände till Sverige hade han med sig trumman, kallade sig för Svante och blev Inspektor på Skedevi Gods i Forssa (D). Han gifte sig med Catharina Elisabeth Jonsdotter (1797–1865) född i Hornsund i Flen (D). De fick 6 barn och år 1833 flyttade familjen till Lindebol i Lerbo (D). Sven och Catharina bodde där resten av livet.

I några dokument anger min mor att hon läst i familjebrev att trumman blev omgjord till en kastrull, efter att de flyttat till Lindebol. Svens sonson Alfred R Wallgren (1869–1953) har skrivit i ett brev till min mormor Anna, att han har testamenterat kastrullen till Livrustkammaren. Min mor kontaktade Livrustkammaren på 1980-talet men då kunde de inte hitta den.

Jag besökte webbsidan Digitalt Museum, sökte på olika personnamn, gårdar och platser för att få en förståelse för vad man kan söka och hitta för information. Fotografier på hus o gårdar och släktingar hade jag hittat och det gjorde att jag fortsatte att söka.

Min sökning på Sven Wallgren gav 15 träffar för olika museum. Jag hoppade till när jag såg en tavla med ett porträtt på en man. Det ansiktet kände jag igen. Det är ett av de porträtt (råkopia) som fanns i mitt barndomshem och som jag inte visste vem det var. Jag klickade på bilden och under bilden fanns informationen att det är Wallgren, Sven (Svante), Lindebol och att det var Wallgren, Alfred Reinhold som gett tavlan till museet 1953. Den tavlan hade jag aldrig hört talas om. För bägge bilderna angavs också att de fick publiceras utan ytterligare tillstånd.

Jag fortsatte sedan att söka på Alfred Reinhold Wallgren och fick då fram en bild på en kittel. Den hade använts av Svante Wallgren och Alfred R Wallgren hade även testamenterat den 1953. Alfred är min morfars mors halvbror genom att de har samma far.

Hade jag inte haft min prenumeration eller läst Släkt-HISTORIA vet jag inte om jag någonsin hade identifierat porträttet och fått se kastrullen/kitteln. Jag har dessutom ett tillhörande kvinnoporträtt till Svens bild och jag känner mig ganska säker nu på att det är hans hustru Catharina Jonsdotter. Sven och Catharina är min morfars morfars föräldrar.

Bilden på Kitteln (kastrullen) hittade Charlotte på webbsidan Digital Museum. Där fanns också ett porträtt på Sven Wallgren.

Jag sökte upp boupptecknigen för Alfred R Wallgren i ArkivDigital och där fick jag bekräftat att tavlan och kastrullen testamenterats till Nordiska Museet.

I och med detta fynd på Digitalt Museum har två porträtt blivit identifierade och min släkthistoria fått ett erkännande.

Nordiska Museet har erhållit min släkthistoria som de ska komplettera de två bilderna med. Släktforskarförbundets Porträtt-fynd har också blivit uppdaterad med personuppgifter för de porträtt som nu är identifierade och var publicerade år 2003 där.

Charlotte Börjesson

Medlem 303

Fakta om Digitalt museum

På webbsidan Digitalt museum (digitaltmuseum.se) finns bilder från samlingarna på flera museer i Sverige, bland andra Nationalmuseum, Skansen, Järnvägsmuseum, Marinmuseum och Nordiska museet Här finns fotografier, bilder på föremål ur samlingarna och byggnader med mera.

Målet med Digitalt Museum är att museernas samlingar ska vara tillgängliga för alla intresserade, oavsett tid och plats. Förhoppningen är att samlingarna nu enklare ska kunna användas för bildsökning, fördjupning, studier, undervisning och gemensam kunskapsuppbyggnad.

Nyttan af att skratta (kan behövas i dessa tider!)

Det finns ej den obetydligaste skrymsla i minsta blodkärl i den menskliga kroppen, som ej känner den vågrörelse, som förorsakas af ett riktigt godt och hjertligt skratt.

Hela menniskans inre råkar i skakning och frändjupet uppstiga friska vågor af lif och styrka till ytan, och bidraga till deras helsa, som ej förakta ett godt skratt. Blodet kommer i hastigare omlopp och gör ett olika intryck på alla de organer det genomlöper under sin underbara färd, mot det, som vanligen åstadkommes då menniskan är allvarsam. Skrattet förlänger lifstiden, ty det ger alltid ny impuls åt lifskraften.

Ur ”Det bästa af allt” 1885

Bild: Vänersborgs museum

Avs:
KFV Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

B PP Sverige, Port Payé

Nya medlemmar sedan förra numret av KFV-forskaren

Le Roy Billberg, Flen
Dagny och Björn Westö, Katrineholm
Ulla Bergstedt, Katrineholm
Thomas Gustafsson, Katrineholm
Kjell Karman, Odensbacken
Artur Eriksson, Katrineholm
Majvor Andersson, Katrineholm
Siw och Ralf Arvidsson, Katrineholm
Bengt och Lena-Britta Osanius, Nyköping
Soili Lemoine , Björkvik
Ann-Marie Linde, Katrineholm
Leif Lindblom, Sparreholm

Vi gläder oss verkligen för alla nya medlemmar. Berätta gärna om vår förening för dina vänner.

(Vårens aktiviteter ställs in på grund av Corona-pandemin!)

Program för våren 2020

~~**21/4,** Arkiv Digital, ABF Katrineholm, Niklas Hertzman, 18.00-19.30~~
~~**23/4,** jourhavande släktforskare, ABF Katrineholm, 16.00-18.00~~
~~**27/4,** jourhavande släktforskare, Drottninggatan 2 i Flen 18.00-20.30~~
~~**28/4**, jourhavande släktforskare, Takåsen, Eriks Dahlbergs väg i Vingåker, 17.30-19.30~~
~~**7/5,** Guidad tur på Högsjö museum, textil, bruket och industrialiseringen, 15.00-17.30~~

Program för hösten 2020

24/9 16.00-18.00, **22/10** 16.00-18.00, **14/11** 14.00-16.00, jourhavande släktforskare, ABF Katrineholm,
28/9, 26/10, 30/11 jourhavande släktforskare, Drottninggatan 2 i Flen 18.00-20.30
22/9, 27/10, 24/11, jourhavande släktforskare, Takåsen, Eriks Dahlbergs väg i Vingåker, 17.30-19.30
1/8 11.00-15.00, Vialadagen, Västra Vingåkers hembygdsförening och KFV m.fl. i Viala hembygdsgård.
2/8 13.00 Djulödagen med Stora Malm och Katrineholms hembygdsförening.
15-16/8 Medverkan på Mellösadagarna
23 /9 17.00 Ted Rosvall, känd från Tv:s ”Vem tror du att du är” ger tips om emigrantforskning i USA. Hörsalen biblioteket i Katrineholm.
14/10 8.30, heldagskurs i ämnet DNA med Peter Sjölund. Lokal ABF, Videvägen 9 i Katrineholm (se sidan 3).
14/11 10-14 Arkivens dag i hembygdsföreningens lokal Takåsen, Erik Dahlbergs väg i Vingåker.

SLÄKTFORSKARDAGARNA SKÖVDE 2020

SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

ABF
GÖR EN ANNAN VÄRLD MÖJLIG